

”HENKILÖKUNTA HUOMIOI MINUN LASTANI!”

Vanhempien kokemuksia lapsen yksilöllisestä tuesta länsisuomalaisessa
päiväkodissa

Kallio, Sanna & Mansikka, Eija
Opinnäytetyö, kevät 2014
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Pori
Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosiaali- ja kasvatustieteiden
suuntautumisvaihtoehto
Sosionomi (AMK)

TIIVISTELMÄ

Kallio, Sanna ja Mansikka, Eija. "Henkilökunta huomioi minun lastani!" Vanhempien kokemuksia yksilöllisestä tuesta länsisuomalaisessa päiväkodissa. Diak, Pori, kevät 2014, 51 s., 2 liitettä.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Sosiaalialan koulutusohjelma. Sosiaali- ja kasvatustieteen suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK)

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, miten tutkimuksemme kohteena ollut päiväkotitoiminta vanhempien mielestä oli tukenut lasta tämän tarvitessa yksilöllistä tukea. Selvitetiin, millä tilanteilla tukea tarvittiin, ja millaisia konkreettisia tukitoimia saatiin sekä miten niiden toteuttamisessa onnistuttiin. Tarkoituksena oli myös antaa päiväkodin henkilökunnalle tietoa, miten he ovat tukeneet lapsia vanhempien mielestä ja kasvatuskumppanuuden toimivuudesta.

Opinnäytetyö on laadullinen tutkimus. Kysely oli strukturoitu lomake, jonka työntekijät jakoivat kaikkiin päiväkodin asiakasperheisiin. Aineisto analysoitiin aineistolähtöisellä sisällön analyysillä. Tutkimuksessa pystyttiin käyttämään 16:sta vastausta.

Tuloksista kävi ilmi erityyppisiä tilanteita, joissa vanhemmat halusivat lapselleen yksilöllisiä tukitoimia. Tilanteet liittyivät kehitykseen, perhesuhteisiin, terveyteen ja päivähoitoon sopeutumiseen. Vanhemmat kokivat päiväkodin toteuttamien yksilöllisten tukitoimien olleen pääasiassa riittäviä. Suurin osa vastaajista oli sitä mieltä, että päiväkotitoiminta oli onnistunut toteuttamisessaan tukitoimissa erinomaisesti. Kaikkien vastaajien mielestä oli tärkeää tai erittäin tärkeää, että päiväkotitoiminta oli tietoinen lapsen tilanteesta.

Tutkimuksen johtopäätöksenä oli, että kasvatuskumppanuus oli toteutunut ainakin vastanneiden vanhempien kanssa. Kyselyn perusteella todettiin, että yksilöllinen huomiointi toteutui, vaikka sijaisuudet aiheuttivat tuessa epäkohdonmukaisuuksia.

Kyselyn tulokset mukailevat tätä laajempien aikaisemmin tehtyjen tutkimusten tuloksia.

Asiasanat: kasvatuskumppanuus, perhe, tuki, varhainen puuttuminen, varhaiskasvatus

ABSTRACT

Kallio, Sanna and Mansikka, Eija. Parents' Experiences of Individual Support in a Day Care Center in Western Finland. 51 p., 2 appendices. Language: Finnish. Pori, Spring 2014.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Social Services and Education. Degree: Bachelor of Social Services.

The purpose of this bachelor's thesis was to find out how a day care center had succeeded in their attempts to support a child who is in need of individual support from parents' points of view. The aim was to find out in what kind of situations the support was needed, what kind of concrete support was given and how successful it was. A further purpose was also to give information to the staff in the day care center on how they had supported a child and how educational partnership worked from parents' points of view.

This thesis is a qualitative study. A structured questionnaire was given by the staff to every family who was a client in the day care center. The responses were analyzed by using the content based analysis method. In all, 16 responses were able to use in this thesis.

According to the results, there are various types of situations where parents want individual support for their child. Situations are related to development, family relations, health and adaptation to day care. Most parents think the day care center has done an excellent job in supporting their child individually. All the parents think it is either important or very important that the day care center is fully aware of the situation in the family.

The conclusion of the thesis is that educational partnership is working well in the day care center in question.

The results of the study are similar to earlier studies.

Key words: early childhood education, early intervention, educational partnership, family support

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	KASVATUSKUMPPANUUS	8
2.1	Varhaiskasvatuksen arvopohja	9
2.2	Kasvatuskumppanuuden periaatteet	10
3	VARHAINEN PUUTTUMINEN	12
4	LAPSEN YKSILÖLLINEN TUKEMINEN JA LAPSEN HUOMIOON OTTAMINEN	16
5	YHTEISKUNNAN UHKATEKIJÖITÄ PERHEIDEN HYVINVOINNILLE SEKÄ TUEN MAHDOLLISUUKSIA PÄIVÄHOIDOSSA	19
5.1	Päivähoidon tukitoimia perheille	19
5.2	Päiväkoti perhetyön luonnollinen areena?	20
6	TUTKIMUSKOhteena OLEVAN PÄIVÄKODIN OMA VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA	21
6.1	Toiminta-ajatus	21
6.2	Arvot	21
6.3	Kasvatuskumppanuus.....	22
6.4	Erityinen tuki	22
7	AIEMPIA TUTKIMUKSIA AIHEESTA	24
8	TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT JA TOTEUTTAMINEN	29
8.1	Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä	29
8.2	Tutkimuksen tarkoitus ja tutkimuskysymys	30
8.3	Aineistolähtöinen sisällön analyysi	31
8.4	Aineiston hankinta ja tutkimuksen kulku	32
8.5	Ammatillisen kasvun tavoitteet ja niiden toteutuminen	33
9	TUTKIMUSTULOKSET	34
9.1	Vanhempien tyytyväisyys päiväkodin toimiin	35
9.2	Tukitilanteet	36
9.3	Päiväkodin toteuttamat tukitoimenpiteet	37

9.4	Eettisyys ja luotettavuus	39
10	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTAA	40
	LÄHTEET	43
	LIITE 1: SAATEKIRJE	47
	LIITE 2: KYSELYLOMAKE	49

1 JOHDANTO

Työn aihe syntyi toisen tekijän kahden päiväkotiharjoittelun myötä. Tietoisuus lasten moninaisista ongelmista heräsi ja sitä myötä kiinnostus niiden tutkimiseen. Erityisesti halusimme tutkia arkipäivän ongelmia, jotka koskettavat yhä useampia perheitä tänä päivänä. Emme halunneet kohdistaa tutkimustamme diagnosoituihin lapsiin, vaan niihin jotka ympäristön vuoksi ovat hankalassa tilanteessa, ehkä jopa kriisissä. Tällaisiksi tilanteiksi ajattelimme ennakoon esimerkiksi muutot, menetykset, taloudelliset tilanteet, avioerot ym. Saimme kyselyymme vastaukseksi näitä tilanteita, mutta ilahduttavasti kyllä myös vähemmän vakavia ongelmia. Yleisesti ottaen siis olivat pienempiä ongelmia, mutta ongelmia, joilla on pieneen lapseen suuri vaikutus ja joihin hän tarvitsee tukea. Päiväkodin kanssa keskusteltaessa aihe jalostui siihen, kuinka päiväkotitoiminta on onnistunut tukitoimissaan vanhempien näkökulmasta. Opinnäytetyömme tavoitteena on tuoda esille, missä toimissa päiväkodin henkilökunta on onnistunut ja missä on kehitettävää.

Tutkimuksemme kohteena olivat kaikki päiväkodin perheet. Jaoimme heille palautettavan kyselyn, jossa kysyimme, kuinka he kokevat päiväkodin onnistuneen lapsensa yksilöllisessä tukemisessa. Tutkimuksemme oli kvalitatiivinen, jolloin vastausten määrällä ei ollut niin suurta merkitystä kuin laadulla.

Työmme teoriaosuudessa käsittelemme kasvatuskumppanuutta, joka on kaiken kodin ja päiväkodin välisen yhteistyön perustana, sekä varhaisen puuttumisen teoriaa ja mahdollisuuksia. Lisäksi pidämme tärkeänä näkökulmana lapsen yksilöllistä huomioon ottamista ja tukemista. Ammattitaitoinen henkilökunta huomioi lapsen yksilölliset tarpeet, persoonallisuuden ja temperamentin suuressakin lapsiryhmässä.

Työssämme tuomme esiin tekijöitä, jotka uhkaavat nykyajan perheiden ja lasten hyvinvointia. Päivähoidolla on keinoja, joilla lievittää uhkaavien tekijöiden

vaikutuksia. Pohdimme myös perhetyötä mahdollisena päivähoiton yhteyteen liitettynä palveluna.

Päiväkoti, jossa tutkimuksemme toteutettiin, ei halua nimeään julki. Tästä syystä puhumme työssämme länsisuomalaisesta päiväkodista viitatessamme tutkimuksemme kohteena olevaan päiväkotiin. Nimettömyydellä päiväkotitoi suojelee asiakkaitaan, jotka voisivat olla tunnistettavissa tilanteensa johdosta. Myös me olemme saatekirjeessämme luvanneet perheille, ettei heitä tunnisteta lopullisesta työstämme.

2 KASVATUSKUMPPANUUS

Varhaiskasvatuksen perusteissa (2005) kerrotaan kasvatuskumppanuuden olevan henkilöstön ja vanhempien tietoista sitoutumista toimimaan yhdessä lapsen edun mukaisesti. Kasvatuskumppanuudella tuetaan lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen prosesseja. Kasvatuskumppanuus vaatii onnistuakseen luottamuksellisen, tasavertaisen ja kunnioittavan suhteen osapuolten välille. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005.)

Kirjallisuudessa puhutaan ammattilaiskasvattajista monella eri nimellä. Koska työemme sijoittuu päiväkotiin, käytämme työssämme tästä eteenpäin heistä nimitystä varhaiskasvattaja.

Lasten kasvatusoikeus ja -vastuu on aina ensisijaisesti vanhemmilla, joilla on paras asiantuntijuus omaan lapseensa. Varhaiskasvattajat tuovat kumppanuuteen lisäksi koulutuksensa ja kokemuksensa tuoman ammatillisen tiedon sekä osaamisen. Varhaiskasvattajien vastuulla on luoda perusta kasvatuskumppanuuden synnylle vanhempien kanssa. Pyrkimyksenä on luoda kumppanuus vanhempaan niin, että vanhemmat ja varhaiskasvattajat jakavat lapsen kasvatustehtävän yhteisesti.

Kasvatuskumppanuuden perusta on aina lapsen tarpeissa ja lapsen edun toteuttamisessa. Tavoitteena on, että lapsi tulee kokonaisvaltaisesti nähdyksi, ymmärretyksi ja kannatelluksi. On tärkeää havainnoida lasta kaikessa toiminnassa ja kuulla lapsen toiveet sekä saada lapsi kokemaan, että hänellä on merkitystä. Täytyy huomioida, mitä lapselle puhutaan ja kuinka lapsen kanssa puhuminen tapahtuu. (Kaskela & Kekkonen 2006, 17.)

Kun kasvatuskumppanuus toimii, on vanhempien ja varhaiskasvattajien välillä aito keskusteluyhteys. Tämä yhteys syvenee asteittain yhteistyön edetessä. Keskustelujen sisältö syvenee, kun vanhemmat ja henkilöstö pystyvät avoimesti luottavassa ilmapiirissä jakamaan lapsen asiat ja tilanteet niin kotona kuin päivähoidossakin.

Kasvatuskumppanuus on vanhempien ja kasvattajien tietoista sitoutumista toimimaan lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseksi. Tämä vaatii keskinäistä luottamusta, tasavertaisuutta ja toisten kunnioittamista. (Koivunen 2009, 153.)

Liisa Keltikangas-Järvinen (2012) kritisoi teoksessaan ”Pienen lapsen sosiaalisuus” kasvatuskumppanuus -sanan käyttöä vanhempien ja varhaiskasvattajan yhteistyöstä. Keltikangas-Järvisen mielestä termi kumppanuus tarkoittaa yhdenvertaisuutta, mutta ammattikasvattajat eivät voi olla samanarvoisia vanhempien kanssa keskusteltaessa lapsen asioista. Vanhemmat ovat aina ylivoimaisessa asemassa lapsensa asiantuntijuudessa. (Keltikangas-Järvinen 2012, 169.)

2.1 Varhaiskasvatuksen arvopohja

Suomessa varhaiskasvatuksen arvot perustuvat keskeisiin kansainvälisiin sopimuksiin, asiakirjoihin ja säädöksiin, jotka määrittelevät lapsen oikeuksia. Pääperiaatteita ovat lapsen oikeus turvallisiin ihmissuhteisiin, turvattuun kasvuun, kehittymiseen ja oppimiseen sekä oikeus tulla kuulluksi lapsen ikätason mukaisesti. Tämän lisäksi lapsella on oikeus saada tarvitsemaansa erityistä tukea kasvamisessa omaan kulttuuriin, äidinkieleen ja uskontoon tai katsomukseen. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005.)

Varhaiskasvatuksessa tulee vaalia lapsuutta ja ohjata lasta kasvamaan ihmisenä. Varhaiskasvattajien tehtävänä on huolehtia siitä, että jokaista lasta kunnioitetaan omana itsenään ja opettaa lasta ottamaan muut huomioon sekä välittämään toisista. Lapsen itsenäisyyden tukemiseksi varhaiskasvattajien tulee olla tukemassa lasta siten, että hän pystyy tekemään itsenäisiä päätöksiä ja valintoja omaa elämäänsä koskien sekä huolehtimaan itsestään edellytystensä mukaisesti.

Kun suunnitellaan varhaiskasvatusta päiväkodissa, hyvä lähtökohta on ajattelutapa, että jokainen lapsi on erityinen. Jokainen lapsi tarvitsee erityiskohtelua ja

huomiota, toiset harvemmin ja toiset useammin. Lasten kehityksessä esiintyy eroja tunne-elämässä, fyysisyydessä tai älyllisessä suorituskvyssä. Jokainen lapsi kehittyy omalla tavallaan ja omalla ajallaan. (Hujala, Puroila, Parrila-Haapakoski & Nivala 1998, 66.)

Kasvatuskumppanuus toteutuu luontevasti päivittäisten kuulumisien vaihtamisen lomassa. Tämä säännöllinen keskustelu lapsen jokapäiväisestä elämästä auttaa luottamuksellisen suhteen syntyä ja antaa vanhemmalle tunteen, että hänen lapsensa huomioidaan ja lapsesta välitetään. Kun luottamuksellinen suhde on syntynyt, on helpompaa ottaa huolet puheeksi vanhemman kanssa. Tästä luottamuksellisesta suhteesta tulee pitää kiinni erityisesti silloin, kun lapsen elämäntilanne vaatii tavanomaista monipuolisempaa tukea ja huomiota. Haasteena varhaiskasvattajalla on ylläpitää ja ehkä jopa vahvistaa vanhempien luottamusta varhaiskasvattajiin vaikeina aikoina. Vanhempien tulee pystyä luottamaan siihen, että varhaiskasvattajalla on halu ja kyky auttaa lasta ja tätä kautta tukea koko perhettä. (Kaskela & Kekkonen 2006, 46 – 47.)

Keskustelun kulku vanhempien kanssa on avainasemassa siinä, kuinka luottamus perheen ja varhaiskasvattajan välille rakentuu ja kuinka se kestää vaikeassa tilanteessa. Vanhempien tulee tuntea, että heillä on mahdollisuus vaikuttaa omaa lastaan koskevissa asioissa ja heidän ajatuksensa sekä huolenaiheensa otetaan vakavasti. Molempien osapuolten näkemykset asiasta ovat tärkeitä kokonaiskuvan saamiseksi. (Kaskela & Kekkonen 2006)

2.2 Kasvatuskumppanuuden periaatteet

Vuoropuhelussa vanhemman kanssa keskeisiä asioita ovat kuuntelu ja kuuleminen. Kun asetutaan kuulemaan toisen ihmisen ajatuksia ja puhetta, näyttäytyy se puhujalle aitona kiinnostuksena, empaattisuutena ja rehellisyytenä. Kuulluksi tulemisen tunteella on iso merkitys siinä, millaisen kokemuksen vanhempi saa vuorovaikutuksesta varhaiskasvattajan kanssa. Kohtaamisen ja kuulluksi tulemisen tunteet määrittävät kokemusta, että ihminen otetaan vakavasti ja hä-

nen kokemuksillaan ja mielipiteillään on merkitystä. (Kaskela & Kekkonen, 2006, 32; Rönkkö & Rytönen 2010, 53.)

Jokainen haluaa tulla hyväksytyksi sellaisena kuin on. Kunnioittavan suhteen luominen on toisen ihmisen arvostamista ja hyväksymistä. Avoimuus ja myönteisyys, saavat ihmisen kokemaan, että häntä kunnioitetaan ja arvostetaan. Kuuntelemisen kautta voidaan oppia kunnioittamaan. Kunnioitus helpottaa vuorovaikutusta, jossa asiat voidaan tuoda mahdollisimman avoimesti esille. (Kaskela & Kekkonen 2006, 34.)

Dialogisuus eli tasavertainen vuorovaikutus on kolmas kasvatuskumppanuuden periaatteista. Parhaimmillaan se on sitoutunutta, avointa ja vilpitöntä kommunikointia. Onnistuakseen dialogi vaatii keskinäisen luottamuksen ja yhteisen päämäärän, johon keskustelulla pyritään. Keskusteluun mahtuu erimielisyyksiä, suoraa puhetta ja rehellisyyttä. Molempien näkökannat tutkitaan ja tätä kautta pyritään löytämään yhteinen ratkaisu. Parhaimmillaan se synnyttää yhteisymmärryksen lapsen parhaasta varhaiskasvattajan ja vanhemman välille. (Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2009, 119; Kaskela & Kekkonen 2006, 38.)

Luottamuksen saaminen perustuu kuulemiseen ja kunnioitukseen. Tästä syystä sen syntyminen vaatii aikaa, kohtaamisia ja vuoropuhelua. Usein vanhempien luottamus varhaiskasvattajaa kohtaan perustuu varhaiskasvattajan ja lapsen väliseen suhteeseen. Jos vanhemmille välittyy tunne varhaiskasvattajan sensitiivisestä suhteesta lapseen, herättää se vanhemmissa luottamusta ja turvallisuuden tunteen siitä, että heidän lastaan hoidetaan hyvin. (Kaskela & Kekkonen 2006, 36.)

3 VARHAINEN PUUTTUMINEN

Varhaisella puuttumisella tarkoitetaan lapsen asioihin tarttumista heti, kun aikuisella herää huoli lapsen tilanteesta. Huolenaiheet voivat olla hyvin moninaisia kuten lapsen hyvinvointi, kehitysongelmat tai kasvuolosuhteet. Varhaista puuttumista toteutetaan ennalta ehkäisevällä ja korjaavalla toiminnalla. Korjaavana toimenpiteenä voidaan käyttää ulkopuolista väliintuloa (interventio), jolla pyritään vaikuttamaan lapsen tai ryhmän käyttäytymiseen. (Keskinen & Virjonen 2004, 188.)

Varhainen puuttuminen juontaa juurensa sosiaali- ja terveysministeriöön, joka on aloittanut monia hankkeita ja projekteja asian tiimoilta. Hämeenlinnassa ja Raisiossa oli jo 1990-luvun alkupuolella Palmuke -projekti, jonka fokuksena oli monisektorisen lastensuojelutyön kehittäminen. Edelleenkin varhainen puuttuminen on yksi kansallisen sosiaalialan tärkeimmistä hankerahoituksen kohteista. (Keskinen & Virjonen 2004, 188.)

Ennen varhaista puuttumista kohdennettiin lähinnä kouluikäisille, mutta tutkimukset osoittavat, että ennen koulun alkamista tehdyt interventiot ovat tuloksiltaan parempia. Kun interventio toteutetaan varhaisessa vaiheessa, tyrehdytetään ongelmien juuret ennen kuin ne pääsevät kunnolla kasvamaan. Varhainen puuttuminen vaatii onnistuakseen useita asiantuntijoita, jotka toimivat yhteistyössä auttaakseen lasta. Moniammatillisuus onkin yksi varhaisen puuttumisen keskeisistä piirteistä. Asiantuntijaryhmän kokoonpano saattaa vaihdella kunnittain, mutta mukana on yleensä ainakin puheterapeutti, kuntoutusohjaaja, neuvola ja perheneuvola. (Keskinen & Virjonen 2004, 189; Huhtanen 2004, 45.)

Varhainen puuttuminen on lapsen ympäristössä olevien riskien ehkäisemistä, jolloin lasten hyvinvointi voidaan turvata. Toisaalta tarvitaan myös toimenpiteitä, jotka kohdistuvat lapsen erityisen tuen tarpeeseen. Erityisen tuen tarve voi johtua monista asioista kuten muutoksista lapsen kasvuympäristössä. Tällaisia tilanteita voivat olla menetykset, muutto, vanhempien ero tai läheisen sairastuminen. (Keskinen & Virjonen 2004, 190.)

Päiväkodissa huoli nousee yleensä kehitykseen, käyttäytymiseen tai olemukseen liittyvästä muutoksesta tai viivästyelmästä. Huolen herääminen edellyttää varhaiskasvattajalta hyvää perustuntemusta lapsen kehityksestä. Jos varhaiskasvattajalla on herännyt huoli, sitä tulee tarkastella ja tarpeen tullen tilanteeseen pitää puuttua. Varhaiskasvattajan on pystyttävä erottamaan tilanteet, jotka vaativat puuttumista niistä, jotka ovat lapsen kehitykseen luonnostaan kuuluvia pulmia. Varhainen puuttuminen ei kosketa ainoastaan lasta, vaan tuettavana on yleensä koko perhe. Asian käsitteleminen tulee toteuttaa koko perhettä kunnioittavasti ja avoimesti. (Huhtanen 2004, 46; Heinämäki 2005, 10 – 11.)

Keskusteltaessa heränneestä huolesta vanhempien kanssa, on tärkeää kertoa omasta huolestaan ongelman sijaan. Huoli herää työntekijän havainnoidessa lasta ja vertaillaan havaintojaan aikaisempaan kokemukseensa ja hankki-miinsa tietoihin. Tämä vertailu synnyttää kokonaiskuvan lapsen tilanteesta ja saattaa aiheuttaa eriasteisia huolia. Varhaiskasvattajan huoli kohdistuu hänen toimintamahdollisuuksiinsa lapsen ja perheen tukemisessa. Varhaiskasvattajan oma moraali vaikuttaa siihen, kokeeko hän asiaan puuttumisen velvollisuudekseen. Varhaiskasvattajan olisi hyvä pitää kirjaa havainnoimistaan asioista. Lapsen vanhempien kanssa keskusteltaessa on hyvä antaa vanhemmille konkreettisia havaintoja avuksi heidän muodostaessaan omaa käsitystään esille tuodusta huolesta. Varhaiskasvattaja ei tuo esille lapsen ominaisuuksia vaan kertoo kuinka tämä toimii erilaisissa tilanteissa. Tämä takaa sen, että keskustelu on asiakasta kunnioittavaa. Jos huoli on suuri, yhteistyötä saattaa helpottaa huolen jäsentely pienempiin osiin tai jos huolen aiheita on useampia, kannattaa miettiä mihin olisi kaikkein olennaisinta puuttua juuri sillä hetkellä. Konkreettiset havainnot auttavat myös varhaiskasvattajaa hänen miettiessään mahdollisia tukitoimia lapselle. (Eriksson & Arnkil 2005, 22 – 23)

Varhaiskasvattajilla on käytössään huoliseula (kuvio 1.), jonka avulla he pystyvät arvioimaan huolen vakavuuden. Huoliseulan tarkoituksena on helpottaa ongelmien havaitsemista ja niihin puuttumista. Huolta arvioitaessa tulevat varhaiskasvattajan havainnot lapsesta itsestään, kodista ja vanhemmista tärkeään osaan. Huolen aiheellisuuden voi tarkistaa myös puhumalla lapsen ja /tai van-

hempien, kollegoiden tai muun asiantuntijatahon kanssa. Kun huoli on aiheellinen, tulee varhaiskasvattajan miettiä omia ja päiväkodin mahdollisuuksia lapsen ja perheen tukemiseksi. Jos ongelma on niin suuri, että päiväkodin resurssit eivät riitä tarvittaviin tukitoimiin, tulee varhaiskasvattajan kutsua ulkopuolisia asiantuntijoita moniammatilliseen yhteistyöhön. Ensimmäinen askel tilanteen ratkaisemiseksi on huolen esille ottaminen ja siitä puhuminen. Asian esille ottaminen ei aina ole helppoa, mutta äärimmäisen tärkeää. (Huhtanen 2004, 48.)

HUOLEN VYÖHYKKEET							
   							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Huoli- vyöhyk- keet	Huole- ton tilanne	Pieni huoli		Huolen harmaa vyöhy- ke		Suuri huoli	
		Pieni huoli tai ihmettely käynyt mielessä.	Huoli tai ihmettely käynyt toistu- vas-ti mie- lessä.	Kasvava huoli	Tuntuva huoli	Paljon ja jatkuva huolta	Erittäin suuri huoli
Henkilö- kunnan reaktiot		Luotta- mus omiin mahdolli- suuksiin ratkaista tilanne.	Asian- tun- tijakon- sultaatio käynyt mieles- sä.	Luotta- mus omiin mahdolli- suuksiin heikkene- mässä. Toivomus lisävoi- mavarois- ta ja kont- rol- lanteista.	Omat voimava- rat ehty- mässä. Selvästi koettu lisävoi- mavaro- jen ja kontrol- lanttien tarve.	Lapsi vaaras- sa. Omat keinot loppu- massa. Lisävoi- mavaroja ja kont- rol- lantteja saatava mukaan heti.	Lapsi välittö- mässä vaarassa. Omat keinot lopussa. Muutos lapsen tilantee- seen saatava aikaan heti.

KUVIO 1. Huolen vyöhykkeet (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2014.)

4 LAPSEN YKSILÖLLINEN TUKEMINEN JA LAPSEN HUOMIOON OTTAMINEN

Varhaiskasvatuksen tavoitteeksi on asetettu hyvinvoiva lapsi. Tähän hyvinvointiin pyritään huomioimalla ja kunnioittamalla jokaisen lapsen yksilöllisyyttä. Jos lapsi voi hyvin, uskaltaa hän tuoda oman persoonansa esiin ja olla oma itsensä päiväkotiryhmässä. Joskus lapsen yksilöllinen huomioiminen saattaa olla vaikeaa suurten ryhmäkokojen vuoksi, mutta tähän yksilöllisyyteen tulee aina pyrkiä. (Varhaiskasvatuksen perusteissa 2005)

Jokainen lapsi on oma yksilönsä. Jokaisella lapsella tulee olla mahdollisuus kehittyä, kasvaa ja oppia asioita omana ainutlaatuisena itsenään. Lapsen yksilöllisyys perustuu siihen, kuinka lapsi käyttäytyy ja kuinka hän reagoi eri tilanteisiin, eli lapsen temperamenttiin. Temperamentilla tarkoitetaan synnynnäisiä taipumuksia reagoida sekä ympäristöön että ihmisen sisäisiin tiloihin, kuten nälkään, kipuun ja tunnemyllerryksiin. Oma tapa reagoida asioihin syntyy varhain ja pysyvät suhteellisen samoina läpi elämän. Temperamentti ei kerro mitä tai miksi ihminen tekee, vaan miten ihminen tekee sen, mitä tekee. (Keltikangas-Järvinen 2008, 12)

Temperamenttien erot näkyvät selvimmin siinä, kuinka lapsi reagoi uuteen, yllättävään ja ennakoimattomaan. Vaikka mikään tapa reagoida ei sinänsä ole hyvä tai huono, saattavat aikuiset kuitenkin pitää toista reagoimistapaa toista parempana. Tällöin saattaa tulla tilanteita, joissa lapsi, joka jää vaille positiivista kannustusta temperamenttinsa vuoksi, tyytyy osaansa eikä tuo enää omaa persoonallista otettaan esille. Kasvatuksen tarkoitus ei ole muuttaa lapsen temperamenttia, vaan opettaa lasta käyttäytymään toiset huomioon ottavasti temperamentista huolimatta. Eli kasvatuksen tavoite on tehdä synnynnäisesti erilaisista ihmisistä samankaltaisia. Tällöin he pystyvät tulemaan toimeen paremmin, sopimaan yhteisistä pelisäännöistä ja luomaan riittävän yhteisen arvomaailman. Temperamenttia ajatellen kasvatus on ääripäiden työntämistä keskustaa kohti; helposti ärsyntyvälle opetetaan itsehillintää, ujoa rohkaistaan ja aktiivista rauhoittelua. Pitää muistaa, että lapsi rakentaa sosiaalista identiteettiään jo päivä-

kotiryhmässä vuorovaikutuskokemustensa pohjalta. (Kalliala 2008, 231; Keltikangas-Järvinen 2008, 27 – 29.)

Lapsen kasvatuksessa ei niinkään tule ajatella sitä mikä lapsesta tulee, vaan sitä, millainen lapsi on nykyhetkellä. Toki tulevaisuuteen suuntautuminen ja menneisyyden huomioon ottaminen ovat tärkeitä taitoja varhaiskasvattajalla, mutta keskeisintä on keskittyä nykyhetkeen. Jotta lasta voidaan auttaa kasvamisen prosessissa, varhaiskasvattajat tarvitsevat lapsen vanhempien tukea. Vanhempien ja varhaiskasvattajien välisissä keskusteluissa käydään läpi arvoja, joihin lapsen kasvatusta nojaa sekä luodaan tietty kuva tulevaisuudesta. On haastavaa pystyä luomaan jokaiselle lapselle laadukas oppimis- ja kasvu ympäristö. Tämän onnistuminen vaatii varhaiskasvattajalta tuntemusta lapsen kehityksestä ja ymmärrystä siitä, mitä lapsen jatkuva kehitys vaatii hänen oppimis- ja kasvu ympäristöiltään. (Karila & Nummenmaa 2001, 30 – 31.)

Päiväkotipäivä antaa päivän aikana useita mahdollisuuksia lapsen yksilölliseen huomioimiseen ja ohjaamiseen. On toimintatuokioita ja leikkiä, mutta yksilöllisen huomioimisen mahdollisuuksina ei sovi unohtaa myöskään jokapäiväisiä tärkeitä toimia kuten pukeutuminen, riisuutuminen, vessassa käynti ja lepohetki. Kaikki edellä mainitut tilanteet ovat mahdollisia kasvatustilanteita, joissa lasta voi ohjata vanhempien kanssa sovittujen tavoitteiden suuntaan. Varhaiskasvattajan on tunnistettava lapsen eri kehitysalueiden yksilölliset erityispiirteet, jotka määrittävät sen kuinka lapsi on vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa ja kuinka hän näkee itsensä muiden joukossa. Vain tekemällä yhteistyötä lapsen vanhempien kanssa, on mahdollista saada kokonaisvaltainen näkemys lapsesta ja näin ollen toimia hänen parhaakseen. (Lastentarhanopettajien liitto 2006; Haapamäki, Kaipio, Keskinen, Uusitalo & Kuoksa 2000, 99 – 101.)

Nykyaikana puhutaan paljon hoitoryhmien koosta, lähinnä siitä, että ryhmät ovat liian suuria. Suuri ryhmäkoko aiheuttaa varhaiskasvattajalle vaikeuksia yksilöllisen huomion antamiselle ja lapsen tukemiselle. Keltikangas-Järvinen (2009) esittää temperamenttitutkimuksensa pohjalta ajatuksen, että varhaiskasvattajien kannattaisi muodostaa hoitoryhmät enemmän yhteensopivuuden ja toimivuuden kuin lukumäärien pohjalta. Ryhmäkoko olisi voitava suunnitella joustavasti las-

ten tarpeiden mukaan. Päivähoidonjärjestäjällä pitäisi olla mahdollisuus muodostaa lapsiryhmät harkintansa mukaan siten, että enemmän huomiota vaativat lapset ovat pienemmissä ryhmissä (Keltikangas-Järvinen 2009). Muita ongelmakohtia ovat mm. päiväkodin fyysisten tilojen ahtaus. Keskeistä yksilöllisen tuen saamiselle on varhaiskasvattajan halu ja kyky nähdä sekä ymmärtää jokaisen lapsen oma ainutlaatuinen persoonallisuus, käyttäytymismalli ja oppimisen strategia. On tärkeää, että päiväkodin suunnitelmat tehdään lapsia varten ja sopeutetaan lasten tarpeisiin. Kaikelle toiminnalle voidaan asettaa tietty tavoite, pääasia kuitenkin on, että suunnittelun keskiössä on lapsen kehityksen vaiheet ja yksilölliset tarpeet. (Piironen-Malmi & Strömberg 2008, 106 – 107.)

5 YHTEISKUNNAN UHKATEKIJÖITÄ PERHEIDEN HYVINVOINNILLE SEKÄ TUEN MAHDOLLISUUKSIA PÄIVÄHOIDOSSA

Stakesin "Mikä lapsiamme uhkaa?" – raportissa todetaan, että lapsiperheet ovat köyhtyneet, vaikka molemmat vanhemmat kävisivätkin töissä (Bardy, Salmi & Heino 2001, 26 – 28.). Lapsiperheiden köyhtyminen on samalla tasolla kuin 1970- luvulla (Vaarama, Moisio & Karvonen 2010, 179.) Myös työelämän vaatavuus, kiireisyys ja epävarmuus heikentävät vanhempien jaksamista ja sitä kautta perheiden hyvinvointia. Omat mausteensa palettiin tuo perheenjäsenien aikataulujen, vapaa-ajan, harrastusten ja tarpeiden yhteensovittaminen (Rönkä, Malinen & Lämsä 2009, 16). Monet perheet joutuvat muuttamaan työn tai asunnon perässä kauemmas luonnollisesta yhteisöstään, jolloin tukiverkosto on kaukana ja vanhemmat kokevat olevansa yksin kasvatustehtävässään (Helminen 2006, 203).

"Pahoinvoiville vanhemmille kehittyä pahoinvoivia lapsia" -kierteen katkaisemiseksi tarvittaisiin paljon ennalta ehkäisevää työtä perheisiin ja tukea, jotta mahdollisten ongelmien esiintyessä, niihin päästäisiin puuttumaan mahdollisimman aikaisin (Bardy, Salmi & Heino 2001, 26 – 28). Tässä ovat avainasemassa lasten ja perheiden palvelut, joissa pyritään tuen tarpeen varhaiseen tunnistamiseen ja tuen oikea-aikaiseen ajoittamiseen (Perälä, Salonen & Halme 2011, 17).

5.1 Päivähoidon tukitoimia perheille

Päivähoidossa pystytään tukemaan vanhempia ja perheitä tai ainakin selkiyttämään arkea sovittamalla päiväkodin toiminta-ajat ja vanhempien työajat keskenään toimiviksi. (Rönkä, Malinen & Lämsä 2009, 16 – 17). Perheiden arkea helpottaa myös, jos lapsen päivähoiton aloitus sujuu mahdollisimman kitkattomasti ja sopuisasti. Tällöin on tärkeää panostaa henkilökuntaan ja tiloihin tutustumiseen. Omahoitaja on tärkeässä osassa ja voi olla suureksi avuksi, jos suhteesta lapseen ja vanhempiin on saatu luottamuksellinen ja toimiva

(Kanninen & Sigfrids 2012, 137, 144 – 151.) Mitä paremmin lapsi viihtyy päivähoitossa, sitä luottavaisemmin ja paremmalla mielellä vanhemmat ovat. (Rönkä, Malinen & Sevón 2009, 289.)

Vaikka päivähoitossa ammatillisuuteen kuuluu läsnäoleva vuorovaikutus lasten kanssa, sitä voidaan tehostaa jos vanhemmilla ei ole voimia tai kykyä läsnäoloon lapsen kanssa. Päivähoitossa sitä voidaan paikata hetkellisesti. Jos tilanne pitkittyy, on tarvetta nostaa huolen tasoa ja keskustella vanhempien tuen tarpeesta. (Helminen 2006, 205.)

5.2 Päiväkoti perhetyön luonnollinen areena?

Helminen kirjoittaa johdannossaan kokoelmateoksessa *Elämä koettelee*, tuki kannattelee, että toimenpiteitä pitäisi panostaa erityisesti lasten ja nuorten turvalliseen ja luottamukselliseen kasvuympäristöön (Helminen 2006, 31). Perhe on lapsen lähin ja tärkein kasvuympäristö. On haitaksi, jos kasvu-ympäristössä on lapsen oireilua ylläpitäviä tekijöitä, tällöin olisi tärkeää ottaa koko perhe tuen piiriin. On tehokkaampaa tukea koko perheyhteisöä toimimaan yhdessä toistensa parhaaksi, kuin vain yhtä sen jäsentä.

Suomessa on erinomaisia ja laadukkaita perhepalveluja, mutta usein tarvitaan diagnoosi tai lastensuojeluilmoitus, ennen kuin niiden piiriin pääsee. (Junttila 2004, 15.) Kasvuturve-projektissa apu tuotiin lähelle perheitä ja madallettiin kynnystä avun hakemiseen. Se, että tukea ehdottaa omahoitaja tai muu tuttu ja luotettava henkilö ei aiheuta vanhemmissa niin paljon vastustusta, koska vanhemmat luottavat henkilöön ja siihen, että hän ajattelee vain perheen parasta.

6 TUTKIMUSKOhteena OLEVAN PÄIVÄKODIN OMA VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA

Kaupungeilla on oma varhaiskasvatussuunnitelmansa, mutta myös jokaisella päiväkodilla on oma suunnitelma. Tässä luvussa esittelemme tutkimuksemme kohteena olevan päiväkodin oman varhaiskasvatussuunnitelman.

6.1 Toiminta-ajatus

Päiväkodin toiminta-ajatuksena on tuottaa laadukkaita päivähoitopalveluita, joissa huomioidaan lapsen yksilölliset tarpeet. Päiväkodissa on tarjolla koko- ja osapäivähoitoa, esiopetusta sekä avoin päiväkotit. Lapselle halutaan luoda turvallinen ympäristö, jossa lapsi kokee että hänestä välitetään, ”kuuntelemme – olemme kiinnostuneita – välitämme”. Toiminta on lapsilähtöistä ja tavoitteena on luoda lapselle elämyksiä sekä mahdollisuus nauttia lapsuudesta. Yksi tavoitteista on myös toimiva yhteistyö vanhempien kanssa. (Päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelma 2014)

6.2 Arvot

Omiksi arvoikseen päiväkotit on nimennyt turvallisuuden, positiivisuuden, aktiivisuuden, luotettavuuden, yksilöllisyyden, lapsen arvostuksen sekä toisten huomioon ottamisen. Toiminnassa huomioidaan lapsi yksilöllisesti suuressakin ryhmässä, tarjotaan lapsille mielekästä, monipuolista tekemistä ja kuunnellaan lasten vanhempia heidän lastaan koskeissa asioissa. (Päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelma 2014)

Päiväkodin henkilökunta on sitoutunut työskentelemään toiminta-ajatuksen mukaisesti. Henkilökunta vahvistaa toiset huomioon ottavia käyttäytymismuotoja ja toimintatapoja sekä puuttuu ristiriitatilanteisiin ja keskustelee niistä. Henkilökunnan tietoja ja taitoja päivitetään erilaisilla kursseilla ja koulutuksilla. Päiväkodis-

sa otetaan huomioon lapselle ominainen tapa toimia ja tarjotaan hänelle monipuolisia mahdollisuuksia toteuttaa itseään esimerkiksi liikunnan ja leikin osalta. Huomionarvoisia ovat myös taiteellinen kokeminen ja ilmaisu sekä tutkiminen. Kielellistä ilmaisuja ja kommunikointia tuetaan mm loruilla, saduilla, lauluilla, erilaisilla teatteriesityksillä, sanaleikeillä, ym. Jos päiväkodin tuki kielen kehitykseen ei riitä, ohjataan vanhempia hakemaan tukea yhteistyötahoilta kuten perheneuvolasta tai puheterapeutilta. (Päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelma 2014)

6.3 Kasvatuskumppanuus

Päiväkodissa tehdään jatkuvaa yhteistyötä vanhempien kanssa, joilla on paras tieto lapsestaan. Hyvä ja avoin yhteistyö aloitetaan jo lapsen tutustumisvaiheen aikana. Joka syksy päiväkodissa järjestetään aika alkukeskustelulle, jossa täytetään lapsen henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma, jonka toteutumista seurataan ja arvioidaan vuosittain. Suunnitelmaa tehtäessä vanhemmilla on mahdollisuus vaikuttaa ja antaa omia ideoitaan varhaiskasvattajille oman lapsensa hoidosta. Kuulumisia vanhempien kanssa vaihdetaan päivittäin ja tarvittaessa järjestetään aikaa keskusteluhetkelle. Päiväkoti on vaitiolovelvollinen perheen ja lapsen asioihin liittyen. Vanhemmat pääsevät toimintaan mukaan vanhempainilloissa, retkillä ja tapahtumissa sekä joulu- että kevätjuhlissa. Muukaan otetaan myös isovanhempia, joilla on usein myös suuri rooli lapsen elämässä. (Päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelma 2014)

6.4 Erityinen tuki

Lasta havainnoidaan päiväkodissa päivittäin sekä yksilönä että ryhmän jäsenenä. Jos varhaiskasvattajille nousee huolenaiheita, keskustellaan niistä aina vanhempien kanssa. Lapsella on mahdollisuus edetä ryhmässä oman tahtinsa mukaisesti ja saada erityistä tukea. Jos tuen tarve on suuri, pystytään lapselle järjestämään oma henkilökohtainen avustaja tai lapsi voidaan sijoittaa kahden lapsen paikalle. Varhaiskasvatuksen kiertävä erityisopettaja (KELTO) käy pyy-

dettäessä ja vanhempien suostumuksella konsultoimassa varhaiskasvattajia lapsen asioissa. Päiväkodin tiloissa on myös mahdollisuus pienryhmiin. Tarpeen vaatiessa päiväkotitoimii yhteistyössä neuvolan, perheneuvolan, puheterapeutin ja psykologin kanssa. (Päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelma 2014)

7 AIEMPIÄ TUTKIMUKSIA AIHEESTA

Kasvatuskumppanuutta on tutkittu kohtalaisen paljon vanhempien ja päiväkodin henkilökunnan näkökulmasta (Viita 2013). Tutkimukset ovat kohdistuneet vanhempien ja päiväkodin henkilökunnan väliseen vuorovaikutukseen (Kekkonen 2012), kasvatuskumppanuuden tekijöihin, toimintaedellytyksiin ja kehittämiseen (Kaskela & Kekkonen 2006). Vanhempien näkökulmaa kasvatuskumppanuuteen ja heidän tyytyväisyyttään päivähoidon toimintaan on tutkittu Vaikuta vanhempi -selvityksellä (Kronqvist & Jokimies 2008), usealla opinnäytetyöllä, jotka yleensä on tehty yhden päiväkodin tai kaupungin päiväkoteihin (Taskinen 2013; Huovinen 2013). Aihetta on käsitelty myös Pro Gradu -tutkielmissa (Ali-Keskikylä 2009; Leino 2006).

Kekkonen (2012) tutkimuksessa, **Kasvatuskumppanuus puheena**, tutkitaan miten varhaiskasvattajat puheellaan muokkaavat kasvatuskumppanuus käsitettä ja sen sisältöä eri tilanteissa. Tarkoituksena oli selvittää mitkä kohtaamisista ja vuorovaikutustilanteista voidaan yksilöidä kasvatuskumppanuudeksi. Tutkimuksen tausta teorioissa kuvataan kasvatuskumppanuuden rakentumista aikojen saatossa erilaisten arvojen, suhteiden ja poliittisten uudistusten keskellä. Tutkimusta taustoitetaan myös teorialla erilaisista kasvatusyhteistyön kuvauksista ja tarkastellaan kumppanuuskäsitettä erilaisista näkökulmista. (Kekkonen 2012.)

Kasvatuskumppanuuden merkitystä tarkastellaan neljässä erilaisessa vuorovaikutustilanteessa ja ympäristössä. Ensin kuvataan henkilökunnan ja vanhemman välisiä sosiaalisia suhteita. Tutkimuksessa pyritään erottelemaan kasvatuskumppanuussuhde muista kumppanuutta toteuttavista suhteista. Toisena kuvataan varhaiskasvatuksen kotikäyntiä. Varhaiskasvatuksen kotikäyntiä pyritään selkiyttämispuheella erottelemaan viranomaisten tekemistä kotikäynneistä kuten sosiaalityön kotikäynneistä tai tarkastuksesta. Tässä keskustelussa jäsenetään kotikäyntiin liitettäviä mielikuvia eri asianosaisten tehtävistä, mielikuvista, rooleista ja odotuksista. Kolmanneksi keskustelua käydään palveluneuvotteluna, jossa perhe ja henkilökunta keskustelevat perheen lapsen varhaiskasva-

tusvaihtoehtoista. Puheen tavoitteena on yhdistää perheen asiantuntijuus omaan lapseensa ja päivähoitohenkilökunnan osaaminen ja tieto. Näiden tulokseksi lapselle löydettäisiin perheen tarpeisiin ja lapselle sopiva varhaiskasvatusmuoto. Neljäntenä näyttämönä on suhteita luova kommunikaatio, jossa annetaan vastuu vanhemmalle ja henkilökunnalle siitä, että lapselle rakentuu kuva ainutlaatuisuudestaan ja aikuisen vastuusta ja kyvystä kantaa hänen huolensa, sekä kyvystä tuottaa hänelle turvallinen olo. Tulkinnot lapsen omasta kyvystä toimia ja olla osallisena omassa elämässään ja sitä koskevissa päätöksissä, ovat keskeisiä läpi koko tutkimuksen ja diskurssipuheen. (Kekkonen 2012.)

Teoksessa Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen (Keskinen ja Virjonen 2004) esitellään **Kasvuturve-projektia** ja sen aikana kehitettyjä menetelmiä vanhempien kasvatustehtävän tukemiseen. Menetelmissä keskeistä oli matala kynnyys osallistumiseen ja tuen hakemiseen sekä avun nopea saanti, joka toteutettiin projektityöntekijöiden saatavilla ololla ja joustavalla työtavalla. Projektityöntekijöillä oli perheterapeuttinen työote ja koulutusta, joten he pystyivät itse aloittamaan monet tukitoimet. Tukitoimina vanhemmille olivat erilaiset ryhmät, keskustelut ja moniammatilliset verkostopalaverit. Myös lapset saivat tukea vaikeissa tilanteissa. Heitä autettiin kertomaan tunteistaan ja käsittelemään tapahtumia saduttamalla. Koko projekti toimi varhaisen puuttumisen välineenä päiväkodin henkilökunnan tukemana.

Kaikki päiväkotien työntekijät olivat yhtä mieltä projektin tarpeellisuudesta. Työntekijät toivoivat projektista matalan kynnyksen ja nopeaa palvelua, johon vanhempia olisi helppo ohjata, verkostopalavereja ja yhteistä toimintaa vanhemmille ja henkilökunnalle. Kaikki palautekyselyyn vastanneet työntekijät olivat sitä mieltä, että perheet ovat suhtautuneet projektiin myönteisesti ja suurimman osan mielestä he olivat hyöttyneet projektista saamalla apua vaikeisiin tilanteisiin. Lapset ovat hyöttyneet projektista vanhempien kautta paljon tai melko paljon on vastannut lähes puolet vastaajista. Erilaiset toiminnot koettiin myös hyödyllisiksi. Kaikki projektiin osallistuneet vanhemmat olivat sitä mieltä, että projektista on ollut hyötyä heille. He ovat saaneet nopeasti apua ja tutulle ihmiselle on helppo puhua. Myös palvelun fyysinen läheisyys oli katsottu palvelun saatavuuden kannalta eduksi. Myös projektin synnyttämät yhteydet ja verkostot ovat

koettu tärkeiksi perheiden tuen ja hyvinvoinnin kannalta. (Keskinen & Virjonen 2004, 66 – 69, 89 – 93.)

Vaikuta vanhempi -selvitys on pilottiselvitys, jonka tarkoituksena on saada vanhempien näkökulmia varhaiskasvatuspalvelujen laadusta ja käyttää niitä kehitystyössä. Selvitys on tehty internetissä Webropol -kyselynä, johon oli kaikkien lasten vanhemmilla mahdollisuus vastata. Selvityksessä kysyttiin asioita varhaiskasvatuspalvelujen toteutumisesta, tärkeydestä, varhaiskasvatuksen toimintaympäristöstä sekä yhteistyöstä ja tiedotuksesta varhaiskasvatuksessa. Selvityksen kohteena on myös vanhemmuus ja jaksaminen. (Kronqvist ja Jokimies 2008.)

Varhaiskasvatuspalvelujen toteutumisesta haluttiin selvittää vanhempien tyytyväisyyttä palvelujen tarvevastaavuuteen, hoitoaikojen joustavuuteen, lomaiden järjestelyihin ja kustannuksiin. Varhaiskasvatuspalveluiden tärkeyttä selvitettiin erilaisilla perusteilla esim. tukevat lapseni sosiaalista kehitystä, joita sai valita kolme. Varhaiskasvatuksen toimintaympäristöä arvioidessaan he arvioivat ulko- ja sisätilojen turvallisuutta ja soveliaisuutta leikkiin, päiväkodissa viihtymistä ja toiminnan sisältöä, kuten liikkumista, taiteen kokemista ja ympäristön virikkeellisuutta ja asioiden tutkimista. Tiedottamisessa haluttiin tietää kaksitasoisesti saavatko vanhemmat riittävästi tietoa kunnan päivähoitopalveluista ja tapahtumista sekä lapsensa päivästä päivähoitossa. Myös kasvatustalut henkilökunnan kanssa olivat arvioinnin kohteena. Nykyaikana tärkeät verkkopalveluiden laatu oli myös arvioinnin kohteena. Vanhemmuus ja jaksaminen osiossa tarkasteltiin vanhempien omaa kokemusta vanhempana jaksamisesta. (Kronqvist & Jokimies 2008.)

Avoimissa vastauksissa liittyen yhteistyöhön päivähoiton henkilökunnan kanssa nousi yleisesti esiin tyytyväisyys yhteistyön toimivuuteen. Kehittämistarpeina tuotiin esiin keskustelujen säännöllisyys ja erilaisten yhteistyömuotojen kehittäminen. Vanhemmat korostivat henkilökunnan vuorovaikutustaitojen ja kommunikointitaitojen oleellisuutta tehdessä yhteistyötä vanhempien kanssa. Toivottiin myös aikaa ja rauhaa keskusteluille nimenomaan ryhmän ohjaajan tai lapsen omahoitajan kanssa, joka ei aina ole vuorossa lasta tuodessa tai haettaessa.

Otettiin esille myös henkilökunnan riittävyys, jotta keskustelujen kaltaiset pedagogiset käytännöt voisivat toteutua. Omahoitajajärjestelmästä vanhemmilla oli hyviä kokemuksia. Keskusteluun toivottiin myös avoimuutta ja rohkeutta puhua ikävistäkin asioista. Vanhemmat toivoisivat, että keskusteltaessa vaikeista asioista ilmapiiri pysyisi kannustavana ja panostettaisiin suhteen pysymiseen yhteistyökykyisenä. (Kronqvist & Jokimies 2008.)

Tuloksista käy ilmi, että vanhemmat olivat kohtuullisen tyytyväisiä varhaiskasvatustalouteen omalla kohdallaan. Erityisesti oltiin tyytyväisiä henkilökunnan ammatilliseen osaamiseen. Vanhempien mielestä henkilökunnan vähyys oli suurin kasvatuskumppanuutta vaikeuttava asia. Henkilöstön vähyys ja suuret ryhmäkoot saivat muutenkin kritiikkiä vanhemmilta. Yhtenä näkökulmana oli huoli henkilökunnan jaksamisesta. Toimintaympäristöön oltiin verraten tyytyväisiä, josta kertoo myös se, että lapset viihtyivät päivähoitossa. Kunnalta toivottiin aktiivisempaa otetta varhaiskasvatustaloudesta tiedottamiseen. Tietoa lapsen päivästä haluttiin myös verkkoon. (Kronqvist & Jokimies 2008.)

Paletti-tutkimus (Rönkä, Malinen & Lämsä 2009.) ei ole yhtä laaja kuin Vaikuta vanhempi -selvitys ja tutkimuksen näkökulma on hieman eri. Tutkimuksessa selvitettiin vanhempien tyytyväisyyttä yhteistyön luottamuksellisuuteen ja avoimuuteen, päivähoiton henkilökunnan sitoutumista lapsen kasvatukseen sekä vanhemmuuden tukemiseen.

Tässäkin tutkimuksessa vanhemmat olivat pääasiassa tyytyväisiä päivähoitoon ja kasvatuskumppaneina toimimiseen henkilökunnan kanssa. Myös avoimuuteen ja luottamuksellisuuteen oltiin tyytyväisiä. Henkilökunta oli vanhempien mielestä hyvin sitoutunutta tehtäväänsä. Vähemmän tyytyväisiä oltiin vanhemmuuden tukemiseen. Isät eivät kokeneet olevansa yhtä tasavertaisia keskustelukumppaneita, koskien lasten kasvatusta kuin äidit ja varsinkin uusperheiden isät toivoivat enemmän tukea vanhemmuuteensa. Äidit sitä vastoin toivoivat päivähoiton järjestävän vertaistoimintaa aktiivisemmin. (Rönkä, Malinen & Lämsä 2009.)

Suurinta osaa vanhemmista ei kuormittanut kasvatuskumppanuuden tai yhteistyön asettamat odotukset ja he pitivät luonnollisena yhteistyötä ammattilaisten kanssa. Jotkut vanhemmat kokivat lomakkeiden täytön aikaa vievänä ja rasakkaana, sekä tiedon saannin ja antamisen olevan epätasapainossa. Huolta ilmaistiin avoimessa kysymyksessä isoista ryhmistä, lapsen yksilöllisyyden ja erityistarpeiden vähäisestä huomioimisesta, jokapäiväisten keskustelujen puutteesta, henkilökunnan vaihtuvuudesta, ongelmista yksittäisten työntekijöiden kanssa sekä työntekijöiden riittämättömyydestä. (Rönkä, Malinen & Lämsä 2009.)

8 TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT JA TOTEUTTAMINEN

Tutkimuksemme toteutettiin laadullisen tutkimuksen eli kvalitatiivisen tutkimuksen menetelmällä ja aineisto kerättiin strukturoidulla kyselyllä. Aineisto analysoitiin aineistolähtöisen sisällön analyysin mukaan. Tässä luvussa kerromme tutkimuksen etenemisestä ja toteuttamisesta.

8.1 Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä

Lähtökohtana kvalitatiivisessa tutkimuksessa on todellisen elämän kuvaaminen. Tähän sisältyy ajatus, että todellisuus on moninainen (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2002, 152). Laadullisessa tutkimuksessa keskitytään myös pienempään määrään tapauksia ja pyritään analysoimaan niitä mahdollisimman perusteellisesti.

Aineiston käytettävyyden perusta ei ole määrä vaan laatu (Eskola & Suoranta 2000, 17 – 18). Laadullisessa tutkimuksessa aineisto kerätään kyselyillä tai haastatteluilla. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa on pyrkimyksenä pikemminkin nostaa esiin tai paljastaa tosiasioita kuin todentaa jo olemassa olevia väittämiä (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2002, 151 – 152.) Kvalitatiivinen tutkimus pyrkii tarkkuuteen ja systemaattisuuteen, kuten muukin tieteellinen tutkimus. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa aineiston kerääminen, käsittely ja analyysi lomittuvat toisiinsa jatkuvana vuorotteluna ja sykleinä. Aineiston rajat ovat avoimet ja ne voivat laajeta tai supistua tutkimuksen edetessä. Kvalitatiivinen analyysi on aineistosidonnaista, eikä sen menetelmiä voida ottaa valmiina kuten tilastomenetelmiä. Laadullisen tutkimuksen analyysi on riippuvaisempi tutkijan kyvyistä ja luovuudesta. (Uusitalo 1991, 79 – 80.)

Palosen (1988, 139 – 140) mielestä sen jälkeen, kun tutkija kohtalaisen tarkkaan saa tietää mitä hänen aineistostaan on saatavissa irti, hän voi vasta päätätä, millaisia kysymyksiä hän sille asettaa. Kvalitatiivista tutkimusta voidaan verrata väripalettiin. Jokainen tutkija tekee oman tutkimuksensa ja sekoittaa värit

omalla, ainutlaatuisella tavallaan. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2002, 113, 156.)

Kvalitatiivinen tutkimus on taustafilosofialtaan hermeneuttinen. Se on tutkimustapa, jossa tulkinnalla ja ymmärtämisellä on keskeinen sija. Ymmärtämisellä tarkoitetaan ilmiöiden merkitysten oivaltamista. Kvalitatiivinen tutkimusote soveltuu yleensä yksittäisen ilmiön tutkimiseen. Yksittäinen ilmiö on tietty, yksilöitävissä oleva ilmiö, tapahtuma tai tapahtumaketju. (Uusitalo 1991, 79 – 80.)

Kyselymme tunnistaa laadullisen tutkimusmenetelmän edustajaksi aineiston keruu ja analyysimenetelmästä. Pyrimme kuvaamaan todellisuutta ja nostamaan esiin aineistosta nousseita ilmiöitä. Tutkimuskysymyksemme muotoutui monessa eri vaiheessa analyysin edetessä. Alun perin valitsimme laadullisen tutkimuksen, koska se sopi mielestämme paremmin halutun aineiston keräämiseen ja analysointiin. Halusimme tietää miten, emme kuinka paljon.

8.2 Tutkimuksen tarkoitus ja tutkimuskysymys

Tutkielmamme tarkoituksena oli tuottaa päiväkodin henkilökunnalle tietoa, miten he vanhempien mielestä ovat tukeneet lapsia ja miten kasvatuskumppanuus on toteutunut. Halusimme myös selvittää millaisia tukitoimenpiteitä päiväkodin arjessa pystytään toteuttamaan rutiinien ohessa ja millaisissa tilanteissa vanhemmat halusivat päiväkodin henkilökunnan antavan yksilöllistä tukea lapselle. Näin tutkimuskysymyksestämme muodostui kaksitasoinen.

Miten päiväkotito vanhempien mielestä on tukenut lasta, hänen tarvitessaan yksilöllistä tukea?

Ensimmäinen taso vastaa kysymykseen kuinka hyvin tai huonosti tukitoimet ovat onnistuneet ja sitä kautta kuinka tyytyväisiä vanhemmat ovat olleet tukitoimiin. Toisella tasolla kysyimme mitkä ovat olleet konkreettiset toteutetut tukitoimet. Olennaiseksi muodostui myös tieto kuinka tärkeänä vanhemmat pitävät

sitä, että päiväkotia on selvillä lapsiin vaikuttavista tilanteista kotona ja voivatko he luottaa päiväkodin henkilökunnan vaitiolovelvollisuuteen ja haluun toimia heidän perheensä ja lastensa parhaaksi.

8.3 Aineistolähtöinen sisällön analyysi

Sisällön analyysillä kuvataan kirjoitetun ja puhutun kielen käyttöä ja muotoilua. Sisällön analyysiä käytetään tutkimuksissa, joissa pyritään kuvailemaan ja tulkitsemaan materiaalin sisältöä, ei määrää tai laajuutta. Sisältö käsittää myös aiheen ja teeman sekä rakenteen. Sisällön analyysiä voidaan tehdä hyvin erilaisille aineistoille, kuten dokumenteille, ääninauhoille, laulut, mainokset ja päiväkirjat. Aineistoa tarkastellaan tekstin näkökulmasta, joten auditiiviset materiaalit on ensin saatettava kirjalliseen muotoon. (Seitamaa-Hakkarainen 2014)

Kvalitatiivisessa sisällön analyysissä etsitään materiaalista tutkittavaan ilmiöön liittyviä ilmaisuja ja merkityksiä. Eskola ja Suoranta (1998) ovat luokitelleet sisällön kuvauksen kahteen luokkaan, aineistolähtöinen ja teoriapohjainen tai näiden yhdistelmä. Tavoitteena on saavuttaa järjestelmällinen ja kattava kuvaus sisällöstä nousevista teemoista. Luokittelukategoriat elävät ja muuttuvat käsittelyn aikana, sitä mukaa kun aineistoa analysoidaan eri näkökulmista. Ne ovat joustavia työkaluja aineiston hahmottamiseen. Luokittelu perustuu aineistosta nousevien asioiden vertailuun ja vastakkain asetteluun.

Aineiston analysointimenetelmäksi valitsimme aineistolähtöisen sisällönanalyysin. Annoimme aineiston kertoa meille, mikä on tärkeää ja olennaista tutkimuskysymyksemme kannalta. Käsittelimme aineistoa kokonaisuutena, vastaus sekä kysymys kerrallaan, jolloin saimme aineistosta monipuolisen kuvan kokonaisuutena sekä yksittäisinä tarinoina. Analysoimme aineistoa etsimällä sieltä usein toistuvia ja samaa tarkoittavia sanamuotoja ja ilmaisuja, sekä tapauskuvauksia. Tapauskuvauksista etsimme erilaisia toteutettuja tukitoimia ja niiden taustalla olevia tilanteita.

8.4 Aineiston hankinta ja tutkimuksen kulku

Päätimme kerätä aineiston joulukuun 2013 aikana. Aineiston keruumenetelmänä oli paperinen kyselylomake, joka palautettiin suljetussa kirjekuoressa palautuslaatikoihin. Valitsimme kyselylomakkeen saadaksemme enemmän vastauksia kuin haastatteluilla sekä koimme, että se on yksityisyydensuojan kannalta parempi vaihtoehto. Kyselylomake lähetettiin kaikille päiväkodin asiakasperheille päiväkodin henkilökunnan avustuksella. Vastausaikaa oli noin 2 viikkoa.

Lähetimme kyselyjä kaikkiaan 120 kpl ja käyttökelpoisia vastauksia saimme 16 kpl. Muutamassa kyselyssä ei koettu olevan mitään erityistilannetta, joten niistä emme saaneet aineistoa työhömmе. Vastaajista suurin osa oli ydinperheiden äitejä, joiden lapset olivat olleet päiväkodissa 1 – 3 vuotta.

Strukturoitu kyselylomake on muodollisin haastattelumuoto. Siinä kaikilta vastaajilta kysytään samat kysymykset samassa järjestyksessä. Yleensä sitä käytetään määrällisen tutkimuksen aineistonkeruussa. (Eskola & Suoranta, 2001, 86).

Panostimme paljon kyselylomakkeen kysymysten muotoiluun, määrään ja ymmärrettävyyteen. Niihin otti kantaa ohjaajamme, päiväkodin johtaja, sekä muutama koevastaaja, joilta saimme palautetta. Myös saatekirjeen viestiä ja muotoa hiottiin tarkasti. Pyrimme siihen, että saatekirje motivoi vastaajia vastaamaan mahdollisimman monisanaisesti ja kaikkiin kysymyksiin. Sen tarkoituksena oli myös antaa heille sellainen turvallisuuden tunne, että heidän yksityisyytensä on turvattu ja henkilöllisyytensä salassa. Lomakkeen kysymyksissä panostimme niiden ymmärrettävyyteen yksiselitteisesti, loogiseen järjestykseen ja laadukaан aineiston tuottamiseen.

8.5 Ammatillisen kasvun tavoitteet ja niiden toteutuminen

Miettiessämme omia ammatillisia kasvun tavoitteitamme, nousi esille useita asioita joihin toivoimme saavamme vastauksia tai lisätietoa sekä kyselymme että lukemamme teorian kautta. Yksi tavoitteista oli saada kuva perheiden tilasta tänä päivänä. Kirjojen ja tutkimusten kautta saimme yleistä tietoa, mutta kyselymme ei valaissut asiaa tutkimuksemme kohteena olevan päiväkodin perheiden tilasta. Koska vastauksia tuli niin vähän, ei perheiden tilaa pystynyt yleistämään.

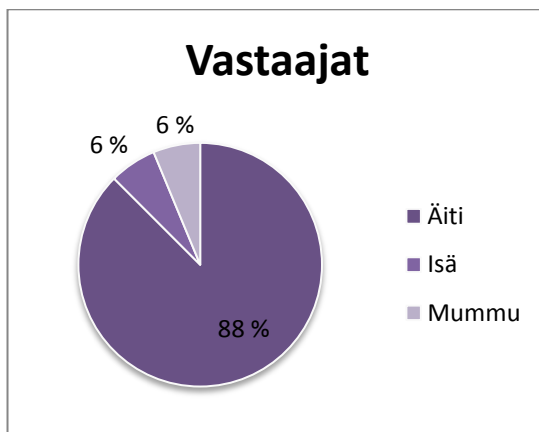
Toinen tavoitteistamme oli kasvatuskumppanuuden tutkiminen. Vaikka siitä on jo paljon tietoa, halusimme nähdä opinnäytetyömme kautta, missä kulkee kasvatuskumppanuuden rajat. Saimme hyviä näkökulmia vuorovaikutuksen syvyydestä, kasvatuskumppanuuden nimissä tehdyistä ratkaisuksista ja resurssien venymisestä. Saimme hyvän kokonaiskuvan, mutta toisaalta taas lisää pohdittavaa kasvatuskumppanuuden ominaisuuksista ja mahdollisuuksista. Lopullisen vastauksen tuleamme toivottavasti saamaan tulevassa ammatissamme.

Opinnäytetyön kautta halusimme myös tutustua päiväkodin mahdollisuuksiin perheiden tukemisessa ja yksilöllisen huomion antamisessa lapselle. Toivoimme saavamme tietää mitä tukitoimia on tarjolla ja kuinka paljon. Kyselymme vastaukset edustivat, vähäisestä määrästä huolimatta, monenlaisia eri tilanteita, joten saimme melko kattavan kuvan kyseessä olevan päiväkodin mahdollisuuksista. Yksilöllinen huomioiminen toteutui pääasiassa päiväkodissa teorianamme osoittamalla tavalla; pienissä hetkissä normaalin päivärutiinin aikana.

Koska eettisyys ja salassapito- sekä vaitiolovelvollisuus ovat sosionomin arkipäivää, halusimme ymmärtää miten nämä toteutuvat ja näkyvät asiakasperheissä. Olimme yllättyneitä, että kaikki vastaukset puhuivat luottamuksen puolesta. Oli ilahduttavaa huomata, että luottamuksellisuutta pidetään tärkeänä ja siihen panostetaan. Tämä motivoi itsekkin tekemään parhaansa luottamuksellisen suhteen rakentamiseen ja sen ylläpitoon.

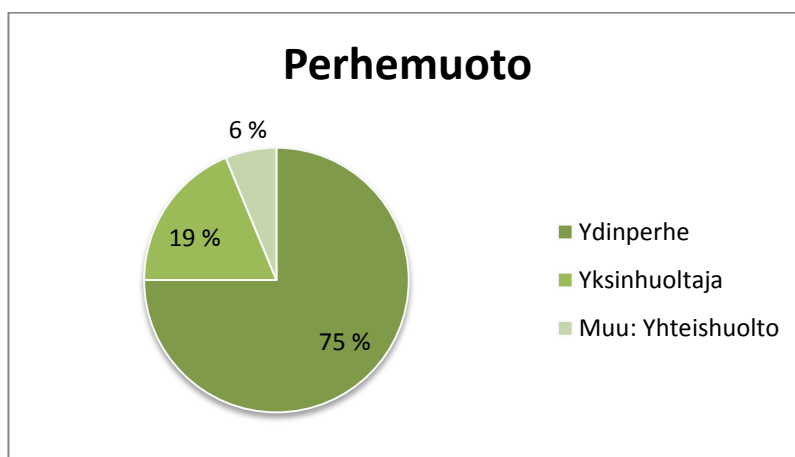
9 TUTKIMUSTULOKSET

Aloitimme kyselyn muutamalla kysymyksellä vastaajien taustoista. Ensiksi halusimme tietää kuka kyselyyn vastasi. Suurin osa vastaajista oli äitejä (kuvio 2).

KUVIO 2. Vastaajien jakaantuminen

Halusimme tietää myös vastaajien perhemuodon. Vastausvaihtoehdoiksi annoimme ydinperheen, uusperheen, yksinhuoltajan tai muu. Suurin osa vastaajista oli ydinperheitä (kuvio 3).

KUVIO 3. Vastaajien perhemuodot

Lopuksi kysyimme vielä kuinka kauan vastaajien yhteistyö tutkimuksemme kohteena olevan päiväkodin kanssa on kestänyt. Suurin osa perheistä on ollut asiakkaana yhdestä kolmeen vuotta (kuvio 4).

KUVIO 4. Vastaajien yhteistyön kesto päiväkodin kanssa

9.1 Vanhempien tyytyväisyys päiväkodin toimiin

Kaikkiaan vanhemmat olivat erittäin tyytyväisiä päiväkodin suhtautumiseen heidän tilanteisiinsa. He olivat erityisen tyytyväisiä keskusteluajan järjestymiseen ja siihen että päiväkodin kanta sanottiin suoraan. Yleinen mielipide vastaajien keskuudessa oli, että keskustelu päiväkodin henkilökunnan kanssa oli avointa. Tämä mukailee Vaikuta vanhempi -selvityksen tuloksia, jossa vanhemmat olivat myös tyytyväisiä vuorovaikutukseen ja keskustelua kuvattiin avoimeksi ja luottamukselliseksi (Kronqvist ja Jokimies 2008.)

Yhden vanhemman tyytyväisyys vaihteli työntekijäkohtaisesti, koska hän koki, että jotkut työntekijät vähättelivät hänen huoltaan. Pääasiassa vanhemmat kokivat päässeensä yhteisymmärrykseen päiväkodin henkilökunnan kanssa tukitoimista lapsensa parhaaksi.

Vanhemmat kokivat, että päiväkodin henkilökunta ymmärsi heitä ja piti asiaa tärkeänä lapsen kannalta sekä luottivat vaitiolovelvollisuuden toteutumiseen.

Kaikki vanhemmat olivat sitä mieltä, että on tärkeää tai erittäin tärkeää, että päiväkotitoimi on tietoinen heidän lapsensa yksilöllistä tukea vaativasta tilanteesta.

Tuntuu, että minua kuunnellaan ja asiaa pidetään tärkeänä ja myös pyritään hoitamaan.

Suurin osa vanhemmista koki, että tuki on ollut riittävää. Jotkut vanhemmat olisivat toivoneet enemmän ymmärrystä lapsen tilanteelle ja sen aiheuttamille toiminnan rajoituksille. Toiveissa oli mm. enemmän kielellistä ohjausta. Toivottiin myös erilaisia tapoja lapselle purkaa tunteitaan ja keskustella tilanteesta. Eräs vanhempi olisi kaivannut tukea lapsen sairauden oireiden tunnistamisessa ja lääkitsemisessä.

Vanhemmat olivat pääasiassa erittäin tyytyväisiä siihen, kuinka hyvin päiväkodin henkilökunta oli onnistunut sovituissa tukitoimissa. He kokivat, että tuen järjestäminen on ollut helppoa, tilanteet on otettu hyvin huomioon ja tukitoimilla on ollut toivottuja vaikutuksia. Osa vanhemmista koki onnistumisen riippuvan työntekijästä, erityisesti sijaisten kanssa tukitoimien toteutuminen on ollut vaihtelevaa.

Lopuksi pyysimme vanhempia antamaan kouluarvosanan (4 – 10) päiväkodin henkilökunnalle tilanteen hoitamisesta. Keskiarvoksi päiväkotitoimi sai 9+.

Olimme tyytyväisiä aivan kaikkeen! Henkilökunta oli valmis auttamaan kaikessa ja huomioivat lapsemme tarpeet ja todella panostivat, jotta tilanne kehittyisi hyvin.

9.2 Tukitilanteet

Kyselyyn vastanneet vanhemmat kertoivat tilanteesta eritavoin. Toiset kuvailivat tilannetta hyvin laajasti ja toiset kertoivat tilanteista yleistäen ja yksityiskohtia välttäen. Vanhempien vastaukset siitä, mikä tilanne on aiheuttanut yksilöllisen tuen tarpeen, jakautuivat neljään selvään tilanneryhmään. Esille nousivat kehi-

tykseen, päiväkotiin sopeutumiseen, perhesuhteisiin ja terveyteen liittyvät tukitilanteet.

Kehitykseen liittyvät tukitilanteet, koskivat pääasiassa lapsen häiriöitä kielellisessä kehityksessä. Näitä häiriöitä ilmeni lapsilla joko sairauden tai maahanmuuton seurauksena. Varsinkin maahanmuuttajalasten vanhemmat olivat hyvin huolissaan lastensa suomen kielen oppimisesta ja he toivoivat tähän lisää tukea.

Perhe ei puhu suomea.

Muutto ulkomailta Suomeen & ero.

Päiväkotiin sopeutumisessa oli yleensä kyse päiväkodissa aloittavasta lapsesta, joka koki ahdistusta joutuessaan eroon äidistä tai isästä. Muita tilanteita olivat esim. kiusaamistilanne ja arkuudesta johtuva sopeutumisen ongelma.

Toisen lapsen alkua oli hankalaa. Itkua kesti pitkään.

Lapsen luonteenpiirre eli ujous ja vähäinen unentarve lapsella

Perhesuhteisiin liittyvissä tilanteissa käsiteltiin vanhempien avioeroja ja yhdessä tapauksessa myös perheelle läheisen ihmisen kuolemaa.

... kuolema, joka oli ensimmäinen kriisitilanne lapsillemme

Puhtaasti terveydellisiin syihin liittyvät tilanteet olivat sairaudet ja ruoansulatushäiriöt.

9.3 Päiväkodin toteuttamat tukitoimenpiteet

Monessa tilanteessa yksilöllinen huomiointi eli ohjaus ja kannustus olivat paras tapa tukea lasta. Kiusaamistilanteessa lapsen kanssa keskusteltiin ja ilmoitettiin, että aikuiset tietävät tilanteen ja seuraavat sitä. Eräällä lapsella tukitoimena

oli päiväunien lyhentäminen riittävän yöunen turvaamiseksi. Jossakin tapauksessa pelkkä henkilökunnan tietoisuus tilanteesta riitti, eikä erityisiä tukitoimia tarvittu. Onnismaan (1999) mielestä päivähoitoon avohuollon tukitoimenpiteenä sijoitettuja lapsia tuetaan parhaiten päiväkodin perustehtävän laadukkaalla toteuttamisella. Tämä pätee myös päiväkodin muihin lapsiin.

Henkilökunta kertoi lapselle olevansa tietoinen asiasta eli antoi lapselle tunteen, että asia oli aikuisten tiedossa ja siihen jatkossakin kiinnitetään huomiota.

Päikkäreitä lyhennettiin, ei pakoteta lasta vaan annetaan rohkaistutuaan mennä mukaan

Suomea toisena kielenä puhuvien lasten kanssa tukitoimina olivat suomenkielen kehittymisen tukeminen, rohkaiseminen mukaan toimintaan, auttaminen ystävyyssuhteiden luomisessa ja päivittäisissä toimissa ohjaaminen. Vastauksista ei ilmennyt millä keinoilla suomenkielen kehitystä tuettiin.

Lasta tuettiin päivittäisissä toimissa, kun kommunikointi oli vaikeaa, autettiin ystävyyssuhteiden solmimisessa ym.

Enemmän puhua suomea hänen kanssa.

Syliä ja ymmärrystä annettiin lapsille, jotka olivat siirtymässä vanhemmalta toiselle ja lapsille, joiden oli vaikeaa jäädä päiväkotiin hoitosuhteen alussa.

Lapsi pääsi syliin aina ensin päiväkotiin tullessaan.

Lapset saavat tukea kielenkehitykseen ryhmässä ja yksilöllisesti erityisopettajan kanssa.

Koko ryhmälle suunnitellut puheopetukset. Myös ryhmän ulkopuoliset panostivat ohjaamiseen.

Eräs äiti koki lapsensa jääneen ilman tarvittavaa tukea, koska ei mielestään osannut tuoda tuen tarvetta riittävästi esiin keskustellessaan tilanteesta päiväkodin henkilökunnan kanssa.

9.4 Eettisyys ja luotettavuus

Hyvän tieteellisen käytännön mukaan tehdyt tutkimukset ovat yleisesti hyväksyty eettisiksi ja luotettaviksi. Hyvän tieteellisen käytännön määrittelee tutkimuseettinen neuvottelukunta. Hyvää tieteellistä käytäntöä on muun muassa esteettömyys, rehellisyys, tarkkuus ja huolellisuus tutkimuksen tuloksia tallennettaessa ja esitettäessä sekä arvioitaessa. Nämä kriteerit ulottuvat läpi koko prosessin suunnittelusta tiedonhankintaan ja rahoituksen hankkimisesta ja ilmoittamisesta tulosten käyttöön. Luotettavuutta lisää jos tutkimusprosessi on raportoitu läpinäkyvästi ja johdonmukaisesti. Yksi tärkeä eettinen periaate on kohdella kunnioittavasti niitä tutkimuksia, joiden tuloksia tai menetelmiä on käytetty omassa työssä. Lähteenä käytetyt materiaalit pitää nimetä mahdollisimman tarkasti ja selkeästi. Toisen tekemän tutkimuksen esittäminen omana tai tulosten vääristäminen ovat tiedemaailmassa erittäin epäeettistä toimintaa. Myös tietoturva ja yksityisyydensuojan toteuttaminen kuuluvat eettiseen tutkimuskäytäntöön. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012.)

Kun aloitimme kyselylomakkeen ja saatekirjeen laatimisen, ensimmäinen pohdimme asia oli perheiden yksityisyydensuojan toteutuminen. Vastaukset palautettiin siten, etteivät ne olleet muiden vanhempien ja henkilökunnan näkyvillä. Pohdimme samalla myös miten käsitteisimme vastauksia niiden analysoinnin jälkeen ja päätimme hävittää ne polttamalla. Kun käsitelimme vastauksia, keskustelimme niistä asiallisesti ja pohtien tilanteita, syitä ja seurauksia. Tulosten kirjaamisessa oli tärkeää, että tekstistä ei pysty tunnistamaan yksittäisiä perheitä. Mielestämme olemme onnistuneet toteuttamaan opinnäytetyömme noudattaen hyvää etiikkaa.

Kyselymme tulokset eivät ole mielestämme yleistettävissä, vastausten määrän vuoksi, mutta ne antoivat tarpeeksi variaatiota, jotta tämä opinnäytetyö voitiin toteuttaa. Emme havainneet vilppiä vastauksissa tai ristiriitaisuuksia, jotka olisivat antaneet aiheita ymmärtää, että annetut vastaukset eivät olisi olleet totta tai kyselyämme olisi yritetty manipuloida. Tähän pohjautuen voimme todeta kyselymme olevan luotettava, mutta ei yleistettävä.

10 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTAA

Taustatiedoissa kysyimme vastaajan roolia lapsen elämässä ja suurin osa vastaajista oli odotetusti äitejä. Tästä päättelimme, että varhaiskasvattajan kasvatuskumppanina on useammin äiti kuin isä. Pohdimme, kokevatko isät olevansa kykenemättömämpiä keskustelemaan lastensa kasvatuksesta vai mahdollisesti haluttomampia. Asiaan voi vaikuttaa tietysti Helmistä (2006, 17) mukaillen, että pienten lasten isien viikkotyöaika on pidentynyt enemmän kuin lapsettomien miesten. Tällöin voi olettaa, että he eivät pääse viemään ja hakemaan lapsiaan, jolloin tämä luonnollinen vuorovaikutustilanne ei toteudu.

Mielestämme isien vähäisen kasvatustietämisen osallistumisen syyt sopisivat jatkotutkimuksen aiheeksi.

Voimme todeta, että kasvatuskumppanuus on toteutunut tutkimuksen kohteena olleessa päiväkodissa, koska vanhemmat pitivät heidän ja varhaiskasvattajien välistä vuorovaikutusta toimivana. Tuloksien perusteella vanhemmat haluavat suoraa ja avointa keskustelua vaikeistakin aiheista. Avoin ja suora keskustelu on kasvatuskumppanuuden perusteita, jolloin mielestämme väärinkäsitysten ja virhetulkintojen mahdollisuus vähenee, eikä energiaa ja aikaa kulu turhien ristiiriitojen selvittelyyn. Luottamus varhaiskasvatukseen ja varhaiskasvattajiin nousi myös esiin tutkimuksessamme. Samanlaisia tuloksia olivat saaneet myös Kronqvist ja Jokinen (2008) Vaikuta vanhempi –selvityksessä, sekä Rönkä, Malinen ja Lämsä (2009) Paletti –tutkimuksessa.

Aineistossamme ilmeni myös tyytymättömyyttä henkilökunnan tapaan käsitellä vanhemman huolta ja lapsen hyvinvointiin liittyvää tuen tarvetta. Tämä oli mielestämme tutkimuksemme inhimillistävä tieto. Olemme ihmisiä kaiken ammatillisuudenkin takana omine historioinemme ja kokemuksinemme. Joskus ihmisten tapa tuoda asioita esiin ja keskustella voi olla turhauttavaa ja aiheuttaa toisessa reaktion vältellä näitä tilanteita tai hän antaa ymmärtää, että ei jaksa kuunnella. Toiselle rauhoitteluun voi olla vähättelyä tai asian huomiotta jättämistä.

Eräs vastaajista toivoi henkilökunnalta apua lapsen sairauden oireiden tunnistamisessa ja lääkitsemisessä. Tässä kohtaa pohdimme varhaiskasvattajien velvollisuuksia tämän kaltaisissa tilanteissa. Mielestämme on vanhemman tehtävä opastaa henkilökuntaa eikä toisin päin. Sairauden oireiden tunnistaminen ja lääkitseminen on varhaiskasvattajien ammattitaidon vaatimusten ulkopuolella.

Päiväkoti on onnistunut hyvin sovituissa ja toteuttamisissaan tukitoimissa. Totesimme, että tukitoimet olivat toteutettavissa osana päiväkodin arkea pienellä lisäpanostuksella ja huomion ohjauksella. Mielestämme muunlaisia tukitoimia ei päiväkodin arjessa ole juurikaan mahdollista toteuttaa ellei henkilöstöä saada lisää. Maahan muuttaneet lapset tarvitsisivat vanhempien mielestä enemmän tukea suomen kielen oppimiseen, mutta ryhmästä ei ole mahdollista eriyttää vain muutamaa lasta toisen varhaiskasvattajan kanssa, koska muille jäisi liikaa lapsia. Pohdimme myös yksilöllisen kohtaamisen toteutumismahdollisuuksia tämän hetkellä henkilöstömitoituksella. Pystyvätkö ryhmän aikuiset antamaan yksilöllistä ohjausta ja tukea kaikille ryhmän lapsille, heidän yksilöllisesti tarvitsemansa määrän? Varhaiskasvatuslain uudistus tuo mukanaan säädöksiä ryhmäkokoihin, mutta muutos ei ole merkittävä. Pettymys oli myös hallituksen lupailema subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaamisen tekemättä jättäminen. Tällä rajauksella kunnat saisivat suuria säästöjä, joita mahdollisesti voitaisiin ohjata laadukkaampaan päivähoitoon sitä tarvitseville lapsille. (Pirhonen, Alila, Kahiluoto & Pekuri 2014)

Vastauksien perusteella totesimme, että vanhempien mielestä enemmistö päiväkodin varhaiskasvattajista kohtaa lapset yksilöinä ja kunnioittavat lasten yksilöllisiä ominaisuuksia ja luonteita. Vastauksista kävi myös ilmi, että sijaiset joskus katkaisevat tuen johdonmukaisen toteuttamisen, joten tiedon kulussa on parannettavaa.

Kielellisen kehityksen resurssipulan ratkaisuna voisi olla kiertävä S2 -opettaja. Yksi mahdollisuus voisi olla myös opiskelijayhteistyö, jolloin kunta voisi ostaa edullisesti palvelun ja opiskelijat saisivat kokemusta työelämästä. Tällaisesta kokeilusta voisi saada hyvän opinnäytetyö- tai jatkotutkimusaiheen. Jatkotutki-

musta voisi tehdä myös lasten kokemuksista ja siitä, kokevatko he saavansa tarpeeksi yksilöllistä huomiota varhaiskasvattajilta.

Koska maailman taloustilanne on tällä hetkellä hyvin epävakaa, valtiot yrittävät sopeuttaa omaa talouttaan kattamaan menoja. Tämä tarkoittaa säästöjä ja leikkauksia. Kevään 2014 kehysriihessä tehtiin monia lapsiperheiden taloudelliseen tilanteeseen vaikuttavia päätöksiä: lapsilisää leikattiin, korotettiin energia- ja polttoaineveroja sekä pienennettiin asuntolainan korkojen vähennysoikeutta (Valtioneuvosto 2014.) Nämä toimenpiteet saattavat olla joillekin perheille aivan liikaa ja voidaan joutua tekemään suuria päätöksiä taloudellisen tilanteen pakottamana. Käsittelimme työssämme perhetyön mahdollisuutta olla osana päivähoidon palveluja. Tällaisessa mallissa perheille olisi lähellä ja luonnollisessa ympäristössä moniammatillista tukea vaikeina aikoina tai lapsen tarvitessa tukea. Mielestämme tällainen moniammatillinen yhteistyö olisi kokeilemisen ja tutkimisen arvoinen hanke, koska siitä on saatu jo hyviä kokemuksia sekä työntekijöiden että vanhempienkin taholta.

Täytyy huomioida, että oman ja muidenkin tutkimuksien tuloksista päätellen päivähoito Suomessa ei ole huonolla tolalla. Päiväkodeissa tehdään tärkeää työtä yhteiskuntamme jäsenien kasvattamiseksi tuotteliaiksi kansalaisiksi, pienillä henkilöstö- ja materiaaliressursseilla ja suurella luovuudella sekä kekseliäisyydellä. Olemme huomanneet vanhempien kantavan päiväkodeille isoiksi kasvaneiden lasten leluja ja kirjoja, tilkkuja ja piirustuspaperia. Tämä kertoo siitä, että vanhemmat ymmärtävät ja arvostavat päiväkodin henkilöstön työtä ja haluavat kantaa oman kortensa kekoon. Joissakin tilanteissa päiväkodin arki tukee lasta parhaiten vaikeassa tilanteessa. Koko Suomen varhaiskasvatuksen motoksi voisi muotoilla seuraavan lauseen, jonka huomasimme jääkaappimagneetissa:

Mahdottoman teemme heti.
Ihmeiden tekeminen kestää vähän aikaa.

LÄHTEET

- Ali-Keskikylä, Nina 2009. Kodin ja päiväkodin välinen vuorovaikutus ja tiedonkulku vanhempien näkökulmasta. Pro Gradu. Rauma: Turun yliopisto, Rauman opettajankoulutuslaitos.
- Bardy, Marjatta; Salmi, Minna & Heino, Tarja 2001. Mikä lapsiamme uhkaa?: Suuntaviivoja 2000-luvun lapsipoliittiseen keskusteluun. Raportteja. 263. Helsinki: Stakes.
- Eriksson, Esa & Arnkil, Tom Erik 2005. Huoli puheeksi: opas varhaisista dialogeista. Helsinki: Stakes
- Eskola, Jari & Suoranta, Juha 2001. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.
- Haapamäki, Jouko; Kaipio, Kalevi; Keskinen, Soili; Uusitalo, Ilkka & Kuoksa, Maria 2000. Yhteisö kasvattaa - päivähoito oppimis- ja kasvatusympäristönä. Helsinki: Tammi.
- Heinämäki, Liisa 2005. Varhaista tukea lapsille - työvälineenä kehittämisvalikko. Oppaita. 62. Helsinki: Stakes.
- Helminen, Jari 2006. Jälkisanat. Teoksessa Jari Helminen (toim.). Elämä koettelee tuki kannattelee. Sosiaali- ja terveysalan työ monimuotoisissa perhesuhteissa. Juva: PS-kustannus, 201 - 206.
- Helminen, Jari 2006. Onnen kehto vai kurjuuden alho? Suomalaisten lapsiperheiden arjen kurjistumisesta. Teoksessa Jari Helminen (toim.). Elämä koettelee tuki kannattelee. Sosiaali- ja terveysalan työ monimuotoisissa perhesuhteissa. Juva: PS-kustannus, 15 - 31.
- Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2002. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Kustannusyhtiö Tammi.
- Huhtanen, Kristiina 2004. Varhainen puuttuminen. Erityisen tuen tarpeen kohtaaminen päivähoidossa. Helsinki: Finn lectura
- Hujala, Eeva; Puroila, Anna-Maija; Parrila-Haapakoski, Sanna & Nivala, Veijo 1998. Päivähoidosta varhaiskasvatukseen. Oulu: Varhaiskasvatus 90 Oy.

- Huovinen, Maarit 2013. Vanhempien kokemuksia kasvatuskumppanuudesta Virojoen päiväkodissa - "Luottamus on kyl kaiken aa ja oo". Opinnäytetyö. Lappeenranta: Saimaan ammattikorkeakoulu.
- Junttila, Henna 2004. Johdanto. Teoksessa Soili Keskinen & Heli Virjonen (toim.). Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen päivähoidossa. Tampere: Tammi, 12-17.
- Järvinen, Mervi; Laine, Anne & Hellman-Suominen, Kirsi 2009. Varhaiskasvatusta ammattitaidolla. Helsinki: Kirjapaja.
- Kalliala, Marjatta 2008. Kato mua! Kohtaako aikuinen lapsen päiväkodissa? Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.
- Kanninen, Kati & Sigfrids, Arja 2012. Tunne Minut! Turva ja tunteet lapsen silmin. Juva: PS-kustannus.
- Karila, Kirsti & Nummenmaa, Raija 2001. Matkalla moniammatillisuuteen. Kuvauskohteena päiväkot. Juva: WSOY.
- Kaskela, Marja & Kekkonen, Marjatta 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta - Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Jyväskylä: Stakes.
- Kekkonen, Marjatta 2012. Kasvatuskumppanuus puheena. Varhaiskasvattajat, vanhemmat ja lapset päivähoidon diskursiivisilla näyttämöillä. Tutkimus 72/2012. Helsinki: Terveystieteiden ja hyvinvoinninlaitos
- Keltikangas-Järvinen, Liisa 2008. Temperamentti, stressi ja elämänhallinta. Helsinki: WSOY
- Keltikangas-Järvinen, Liisa 2004. Temperamentti –ihmisen yksilöllisyys. Helsinki: WSOY
- Keltikangas-Järvinen, Liisa 2012. Pienen lapsen sosiaalisuus. Helsinki: WSOY.
- Keskinen, Soili & Virjonen, Heli 2004. Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen päivähoidossa. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Koivunen, Pirjo-Leena 2009. Hyvä päivähoito - Työkaluja sujuvaan arkeen. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Kronqvist, Eeva-Liisa & Jokimies, Jaana 2008. Vanhemmat varhaiskasvatuksen laadun arvioijina. Tuloksia Vaikuta vanhempi -selvityksestä. Stakesin raportteja 22/2008. Helsinki: Stakes.
- Lastentarhanopettajien liitto 2006. Parasta aikaa päiväkodissa. Viitattu 10. 2. 2014.

http://www.lastentarha.fi/pls/portal/docs/PAGE/LTOL/01LTOL/00LTOL/06JULKAISUT/ESITTEET/29383_SUOMI.PDF.

- Leino, Anna 2006. Kasvatuskumppanuus päiväkodissa - vanhempien ja lastentarhanopettajien näkemyksiä ja kokemuksia lapsikohtaisista hoito- ja kasvatussuunnitelmakeskusteluista. Pro gradu -tutkielma. Helsinki: Helsingin yliopisto.
- Onnismaa, Eeva-Leena 1999. Päiväkotitoiminnan tukitoimena - toiveiden tynnyri vai huoltien hautomo. Aiheita- monistesarja 29.
- Palonen, Kai 1998. Tekstistä politiikkaan. Johdatusta tulkintataitoon. Tampere: Vastapaino.
- Perälä, Marja-Leena; Salonen, Anne; Halme, Nina & Nykänen, Sirpa 2011. Miten lasten ja perheiden palvelut vastaavat tarpeita? Vanhempien näkökulma. Raportti. 36/2011. Tampere: Terveystieteiden tutkimuslaitos.
- Piironen-Malmi, Ulla & Strömberg, Seija 2008. Välittämisen pedagogiikka. Helsinki: Tammi.
- Pirhonen, Eeva-Riitta; Alila, Kirsi; Kahiluoto, Tarja & Pekuri, Hanna-Mari 2014. Kohti varhaiskasvatustietoa. Varhaiskasvatusta koskevan lainsäädännön uudistamistyöryhmän raportti. Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2014:11. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Viitattu 31.3.2014. www.minedu.fi/OPM/julkaisut/2014/varhaiskasvatus1.html
- Päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelma 2014. Länsisuomalainen päiväkotitoimisto.
- Rönkkö, Leena & Rytönen, Timo 2010. Monisäikeinen perhetyö. Helsinki: WSOYpro Oy.
- Rönkä, Anna; Malinen, Kaisa & Lämsä, Tiina 2009. Pikkulapsiperheiden arjen paletti. Teoksessa Anna, Rönkä; Kaisa Malinen & Tiina Lämsä (toim.). Perhe-elämän paletti. Vanhempana ja puolisona vaihtelevassa arjessa. Juva: PS-Kustannus, 11-19.
- Rönkä, Anna; Malinen, Kaisa; Sevón, Eija; Kinnunen, Ulla; Poikonen, Pirjo-Liisa & Lämsä, Tiina 2009. Arki elämänalueiden leikkauspisteessä: Johtopäätökset ja ehdotuksia perheiden arjen tukemiseksi. Teoksessa Anna, Rönkä; Kaisa Malinen & Tiina Lämsä (toim.)

- Perhe-elämän paletti. Vanhempana ja puolisona vaihtelevassa arjessa. Juva: PS-Kustannus, 273-295.
- Seitamaa-Hakkarainen, Pirita 2014. Kvalitatiivinen sisällönanalyysi. Viitattu 31.3.2014.
http://www.academia.edu/589363/Kvalitatiivinen_sisallon_analyysi
- Taskinen, Niina 2013. Kasvatuskumppanuuden toteutuminen vanhempien näkökulmasta Varpaisjärven päivähoidossa ja esiopetuksessa. Opinnäytetyö. Iisalmi: Savonia ammattikorkeakoulu.
- Terveystieteiden ja hyvinvoinninlaitos 2014. Huolen vyöhykkeet. Viitattu 31.3.2014
http://www.thl.fi/fi_FI/web/kasvunkumppanit-fi/tyon/menetelmat/verkostodialogiset_menetelmat/huolen_vyohykkeet
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö. Viitattu 16.3.2014. <<http://www.tenk.fi/htk-ohje/hyva-tieteellinen-kaytanto>>.
- Uusitalo, Hannu 1991. Tiede, tutkimus ja tutkielma. Juva: WSOY.
- Vaarama, Marja; Moisio, Pasi & Karvonen, Sakari 2010. Suomalaisten hyvinvointi 2010. Helsinki: Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos.
- Valtioneuvosto 2014. Hallitus sopi budjettikehyksistä ja julkisen talouden suunnitelmasta. Viitattu 31.3.2014.
<http://valtioneuvosto.fi/ajankohtaista/tiedotteet/tiedote/fi.jsp?oid=411987>
- Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005. Stakes. Oppaita 56. Helsinki: Stakes.
- Viita, Miia 2013. Kasvatuskumppanuus vaasalaisissa päiväkodeissa: kokemuksia päiväkodin henkilökunnan näkökulmasta. Opinnäytetyö. Vaasa: Vaasan ammattikorkeakoulu.

LIITE 1: SAATEKIRJE

Hyvät vanhemmat/huoltajat,

olemme Eija ja Sanna, sosiaalialan ammattikorkeakouluopiskelijoita ja opiskelemme Diakissa, Porin toimipisteessä. Valmistumme sosionomeiksi keväällä 2014.

Teemme opinnäytetyötä XXXXX päiväkodille, jossa selvitämme tämän kyselyn avulla miten päiväkodin henkilökunta on onnistunut tukemaan lastanne, kun hän on tarvinnut enemmän yksilöllistä tukea perheessä tai kasvuympäristössä tapahtuneiden muutosten tai muiden asioiden vuoksi. Selvitämme myös edelliseen olennaisena osana kuuluvaa perheiden ja päiväkodin välisen vuorovaikutuksen luottamuksellisuutta.

Perheitä kohtaavat ongelmat ovat tutkimuksien mukaan lisääntyneet ja moninaistuneet viime vuosina. Halusimme tietää miten päiväkodissa otetaan huomioon ja toteutetaan lapsen yksilöllisen tuen tarve perhettä kohdanneessa äkillisessä tai jo pidempään jatkuneessa kriisi- tai muussa tilanteessa. Tällaisia tilanteita ovat esimerkiksi erotilanteet, mielenterveys -ja päihdeongelmat, taloudelliset ongelmat, ym. Koemme aiheella olevan suurta merkitystä myös varhaisen puuttumisen ja ennaltaehkäisevän työn kannalta. Opinnäytetyömme aihe jalostui vanhempien näkökulmaan ja kokemuksiin aiheesta.

Toivomme, että ehtisitte paneutua kysymyksiin ja vastata niihin ajatuksella, koska mielipiteenne, tuntemuksenne ja ajatuksenne ovat koko opinnäytetyömme pohja. Työllä pyritään myös antamaan tietoa ja palautetta päiväkodin henkilökunnalle heidän toiminnastaan ja antaa perustaa toiminnan kehittämistä varten.

Sitoudumme noudattamaan tutkimuseettisiä periaatteita ja vallitsevaa tietosuojalainsäädäntöä. Luemme vastaukset itse, eikä niitä näytetä kenellekään muulle. Valmiista opinnäytetyöstä ei käy selville vastaajien henkilöllisyys, eikä tietoja pystytäkään yhdistä-

mään tiettyyn perheeseen. Kyselyn vastaukset hävitetään opinnäytetyön valmistumisen jälkeen.

Pyydämme palauttamaan vastaukset oheisella palautuskuorella viimeistään
13.12.2013

Lisätietoja kyselystä ja kysymyksistä antavat

Sanna Kallio

Eija Mansikka

Yhteistyöstä kiittäen,

Sanna ja Eija

LIITE 2: KYSELYLOMAKE

KYSELY OPINNÄYTETYÖTÄ VARTEN

1. Kuka olet? ☐ Äiti ☐ Isä ☐ Muu, _____

2. Perhemuoto ☐ Ydinperhe ☐ Uusperhe
☐ Yksinhuoltaja ☐ Muu, _____

3. Kuinka kauan yhteistyö XXXXX päiväkodin kanssa on kestänyt?
☐ Alle vuoden ☐ 1-3 vuotta ☐ Yli 3 vuotta

4. Mikä tilanne perheessänne on johtanut siihen, että lapsenne on tarvinnut tavalista enemmän yksilöllistä tukea päiväkodin henkilökunnalta?

---

5. Pystyittekö puhumaan lapsenne tuen tarpeesta päiväkodin henkilökunnan kanssa?

☐ Kyllä ☐ Ei

6. Jos ette pystyneet puhumaan, niin mistä syistä se johtui?

---

7. Pystyittekö luottamaan päiväkodin henkilökunnan vaitiolovelvollisuuteen?

☐ Kyllä ☐ Ei

8. Kuinka avointa keskustelu päiväkodin henkilökunnan kanssa mielestänne oli?

---

9. Mihin olitte tyytyväinen tai tyytymätön keskustelun kulussa?

---

10. Koitteko päiväkodin henkilökunnan pitävän asiaanne tärkeänä lapsenne kannalta?

☐ Kyllä

☐ Ei

11. Millaista tukea lapsenne sai?

---

12. Millaista tukea olisitte halunneet tai tarvinneet lapsellenne?

---

13. Kuinka tärkeänä pidätte, että päiväkodin henkilökunta on/oli tietoinen tilanteestanne?

☐ vähän tärkeänä ☐ melko tärkeänä ☐ en osaa sanoa ☐ tärkeänä ☐ erittäin tärkeänä

14. Miten päiväkotikiinnitys onnistui sopimissuhteiden tukitoimissa?

---

15. Minkä arvosanan antaisitte päiväkodin henkilökunnalle tilanteiden hoitamisesta (4-10)?

KIITOS!